

Quick scan ecologie Zuiderwouderdorpsstraat 11a

Quick scan ecologie

Zuiderwouderdorpsstrat 11a

Auteur P.J.H. van der Linden

Opdrachtgever Buro Vijn
Projectnummer 11.112
Ingen oktober 2011

foto omslag Zuiderwouderdorpsstraat te Zuiderwoude, links de te slopen schuur

Els & Linde B.V.
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 - 642517
fax: 0344 - 600832
mob: 06 - 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

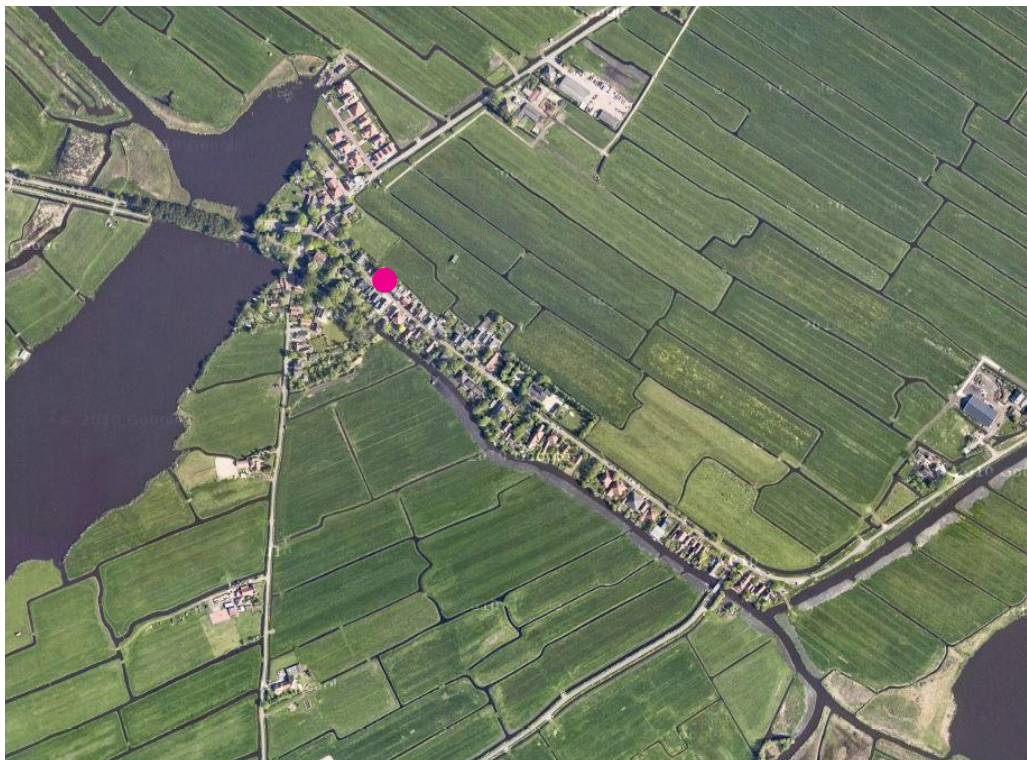
Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving	5
Waarnemingen	11
Analyse	13
Conclusie en advies	15
Literatuur	16

Inleiding

Voor de Zuiderwouderdorpstraat 11a te Zuiderwoude worden plannen ontwikkeld voor de bouw van een woning. Om ruimte te maken voor de nieuwbouw wordt een oude schuur naast nummer 11 gesloopt. Voor de ontwikkelingen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van deze procedure is een onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Het onderzoek is noodzakelijk in het kader van de Flora en Faunawet. Om een goed oordeel te geven is op 29 september 2011 een bezoek gebracht aan het plangebied door een ecoloog. Ter plekke is beoordeeld of er sprake is of kan zijn van schade aan beschermde soorten door de geplande ontwikkelingen. Om te bepalen of er beschermde soorten aanwezig zijn is gelet op sporen of waarnemingen van soorten, de aanwezige habitats ter plekken en het landschap van het plangebied en de omgeving.

Voor de analyse van de effecten is beoordeeld of er schade ontstaat door de veranderde omgeving of het veranderde gebruik. Daarnaast is beoordeeld of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de geplande veranderingen te bewerkstelligen leiden tot effecten op beschermde soorten.

De locatie van de planlocatie binnen het lintdorp.

Beschrijving

Zuiderwoude bestaat uit een lintbebouwing aan de Zuiderwouderdorpstraat. Het plangebied is een onderdeel van dat bouwlint. Achter de bebouwing aan de Zuiderwouderdorpstraat liggen veenweidegebieden. Een groot deel van de bebouwing langs de weg bestaat uit, al dan niet voormalige, boerderijen en stallen. De stal op het plangebied is een van die oude boerenstallen. Op verschillende plekken in de lintbebouwing zijn zulke schuren en stallen al vervuld voor woningen.

De weilanden achter de woningen zijn aangewezen als weidevogelleefgebied en vallen binnen de ecologische hoofdstructuur. Op relatief korte afstand liggen gebieden die zijn aangewezen als Beschermde Natuurmonument. Op iets grotere afstand liggen gebieden die als Natura 2000 zijn aangewezen. Verder ligt het plangebied volledig binnen het Nationaal Landschap Laag Holland.

Op relatief korte afstand ligt het Natura 2000 gebied IJmeer en Markermeer (1.260 meter). Op wat grotere afstand ligt het "Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske", waarvan het Varkensland op ruim 4.200 meter van het plangebied ligt. Het IJmeer en Markermeer is ook aangewezen als wetland volgens de conventie van Ramsar. De aard en omvang van het project en de ligging ten opzichte van de Natura 2000 en het wetland zorgt dat er met zekerheid geen effect is op de doelstellingen van het beschermde gebied.

Dichterbij liggen gebieden die aangewezen zijn als Beschermde Natuurmonument. Het betreft "Waterland Aëen Diën" op 45 meter en het varkensland op 2.700 meter van het plangebied. Tussen het Beschermde Natuurmonument "Waterland Aëen Diën" en het plangebied staat een lintbebouwing. De aard en omvang van het project en de ligging, c.q. de afscherming door de lintbebouwing, zorgt dat er met zekerheid geen effect is op de doelstellingen van het Beschermde Natuurmonument.

De gebieden aangewezen als ecologische hoofdstructuur liggen op ongeveer 130 meter van het plangebied. Het gebied dat is aangewezen als weidevogelleefgebied ligt op 2,5 meter en grenst aan de lintbebouwing. Aangezien volgens de plannen geen toename van bebouwing of extra betreding van het weidegebied is voorzien is er geen blijvend effect te verwachten op de ecologische hoofdstructuur of het weidevogelleefgebied. Tijdens de werkzaamheden kan het gebruik van bouwlampen wel een effect veroorzaken.

Het plangebied valt volledig binnen het nationaal landschap Laag-Holland. De weilandjes van de Mijzenpolder of de Eilandpolder zijn nauwelijks breder dan de wijde sloten die ze van elkaar scheiden. Ze liggen ook nauwelijks hoger dan het water: het lijkt soms of de koeien met hun poten in het water staan. Hetzelfde gaat op voor de weilanden die direct buiten Amsterdam-Noord beginnen en die deel uitmaken van de streek die niet voor niets Waterland heet. Het is dat in de 17de eeuw de grote binnenmeren als de Purmer, de Schermer en de Beemster zijn drooggelegd, anders zou het voor de

hedendaagse mens onbegrijpelijk zijn dat iemand in bijvoorbeeld Broek in Waterland, IJpendam, Graft of Avenhorn durfde te wonen.

Nu vormen de diepgelegen droogmakerijen met hun verkaveling langs meetkundige lijnen, een mooi contrast met de rafelige stukjes land van de oudere polders. En zo ook bieden de grote boerderijen en lusthoven van de rijke kooplieden die tot landaanwinning besloten, een contrast met de vaak kleine, deels houten huisjes van de dorpen die tussen die droogmakerijen in liggen. Nieuwe boerderijen hebben vaak wel dezelfde piramidevorm als de oude stolpboerderijen.

Dit deel van Noord-Holland staat model voor het beeld dat veel buitenlanders nog altijd van Nederland hebben: weilanden, molens en pittoreske dorpen. De bewoners doen hun best dat beeld te bevestigen door hun huizen in de traditionele kleuren te verven: donkergroen, of juist grijs, zoals in Broek in Waterland. Opmerkelijk is verder dat veel dorpen geen nieuwbouwwijken kennen: de weilanden beginnen meteen achter de huizen aan de dorpsstraat.

Richting duinen gaan de weilanden over in geestgronden, gronden die zijn ontstaan door afgraving van de oude duinen. Het zand werd gemengd met het veen, zodat een geschikte bodem ontstond voor tuinbouw. Bloembollen bijvoorbeeld doen het goed op dit mengsel van zand en veen.

Aan de oostkant van Noord-Holland is het de dijk langs het IJsselmeer die het gebied voor overstroming behoedt. Tal van wielen aan de binnenzijde van de dijk herinneren nog aan doorbraken van de vroegere Zuiderzee. Van de typische visserdorpen aan deze kust hebben Monnickendam, Edam een beschermd stadsgezicht, terwijl Marken is uitgeroepen tot beschermd dorpsgezicht. Ook IJpendam heeft een beschermd dorpsgezicht, het plangebied valt binnen de begrenzing hiervan.

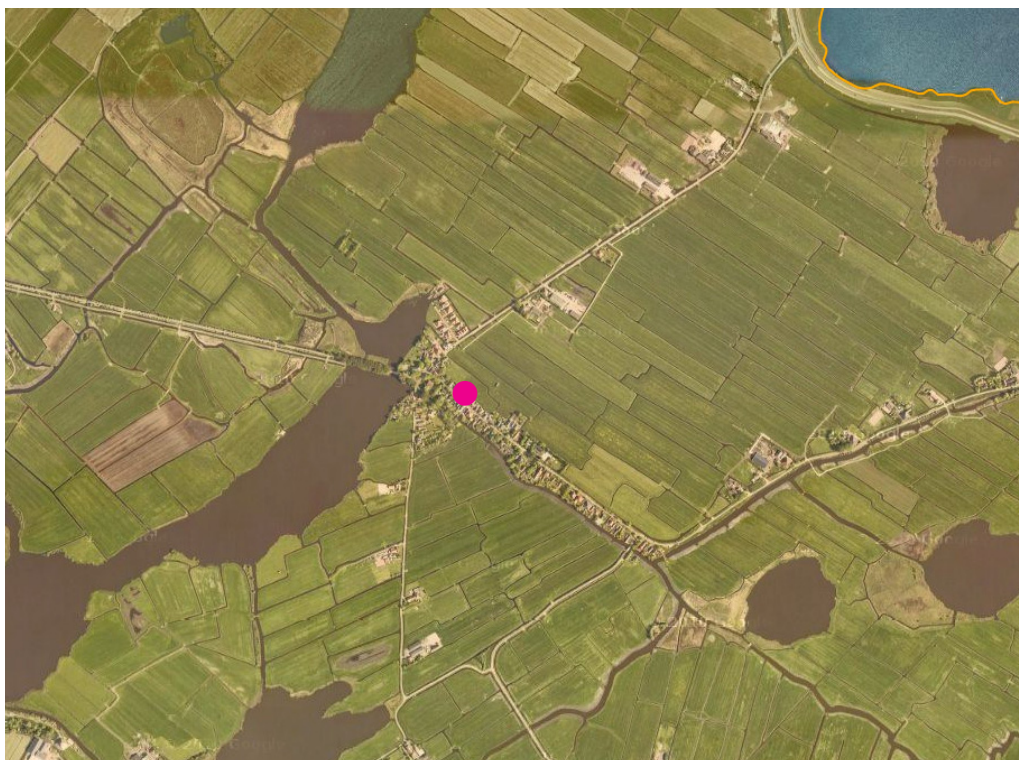

Ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 gebied: Markermeer en IJmeer.

Ligging ten opzichte van het Natura 2000 gebied: Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske.

De ligging ten opzichte van het Nationaal Landschap.

De ligging ten opzichte van het Beschermd Natuurmonument.

De ligging ten opzichte van de ecologische hoofdstructuur.

De ligging ten opzichte van het weidevogelleefgebied.

Waarnemingen

Om een goed inzicht te krijgen in de plaatselijk in potentie aanwezige beschermde of bijzondere soorten is op 29 september 2011 door een ecooloog een eenmalig bezoek gebracht aan het plangebied. Op basis van aangetroffen sporen, concrete waarnemingen en de opbouw van het landschap is een schatting gemaakt van de potentieel aanwezige soorten.

■ **Planten en vegetatie**

Het plangebied is vrijwel volledig verhard of bebouwd. Tegen de schuur zijn slechts wat kleine plekkjes met een gecultiveerde begroeiing. In deze plekken zijn geen beschermde soorten aangetroffen. In de voegen van de verharding is een goed ontwikkelde tredvegetatie uit de associatie van vetmuur en zilvermos (*Bryo-Saginetum procumbentis*) aanwezig. In deze begroeiing zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

■ **Zoogdieren**

De NOZOS heeft in het weekend van 23 tot 25 september 2011 een onderzoek naar zoogdieren uitgevoerd in de omgeving van Zuiderwoude (Van der Linden in druk). Op een aantal plaatsen zijn vallen neergezet om de aanwezigheid van kleine zoogdieren aan te tonen, er zijn cameravallen geplaatst voor het waarnemen van marterachtigen en grotere zoogdieren en in de avonduren is in de ruime omgeving gezocht naar vleermuizen. Deze inventarisatie is louter gericht op aanwezigheid binnen kilometerblokken, er kan dus geen conclusie over verblijfplaatsen worden getrokken. Wel is er een redelijk

inzicht ontstaan over de activiteit van vleermuizen in het najaar in de omgeving. Uit de inventarisatie blijkt dat er veel activiteit in de directe omgeving en binnen Zuiderwoude was van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en in mindere mate van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De schuur heeft verschillende geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. Inspectie binnen de schuur heeft geen resultaat opgeleverd, maar een goed overzicht was helaas niet mogelijk. Gezien de omgeving en de grote activiteit van vleermuizen in de omgeving kan aanwezigheid van vleermuizen in de schuur niet met zekerheid worden uitgesloten.

■ **Vogels**

De stal is onderzocht op sporen van vogels, waarbij kerkuil (*Tyto alba*) en steenuil (*Athene noctua*) de belangrijkste soorten zijn die werden verwacht. Van de beide vogels zijn geen sporen aangetroffen. Zeer waarschijnlijk zijn deze uilen daarom niet aanwezig binnen de schuur. Evenmin is er aanleiding te veronderstellen dat er huismussen (*Passer domesticus*) of gierzwaluwen (*Apus apus*) aanwezig zijn in de schuur.

■ **Reptielen & Amfibieën**

Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied, een voortplantingsgebied voor amfibieën is daarom met zekerheid niet aanwezig. Ook de kans op het treffen van een reptiel is uitermate klein, de enige soort die boven het Noordzeekanaal en buiten de duinen bekend is, is de ringslang (*Natrix natrix*), en deze soort is afhankelijk van geschikt oppervlaktewater.

Wel met vrij grote zekerheid aanwezig binnen het plangebied zijn overwinterende rugstreeppadden (*Epidalea calamita*). De rugstreeppad is vrij algemeen in Waterland en overwintert onder halfverharding of verscholen onder opgeslagen materiaal. Met de plannen moet daarom rekening worden gehouden met deze strikt beschermde soort.

■ **Vissen**

Aangezien er geen oppervlaktewater aanwezig is binnen het plangebied is de aanwezigheid van beschermde vissen uit te sluiten.

■ **Overige soorten**

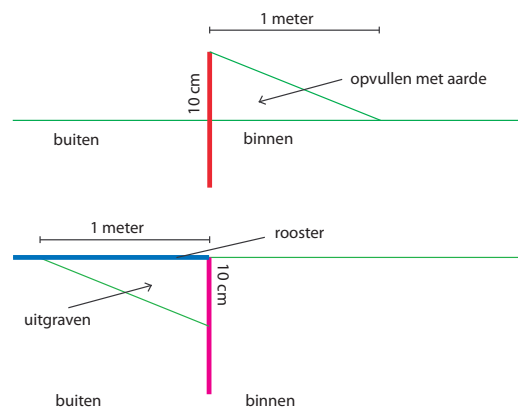
De overige beschermde soorten worden aangetroffen in bijzondere milieu's die binnen het plangebied niet aanwezig zijn.

Analyse

Er zijn binnen het plangebied geen concrete aanwijzingen voor een actuele aanwezigheid van beschermde soorten behalve de rugstreeppad. Daarnaast kunnen vleermuizen niet worden uitgesloten. Dat betekent dat het verplicht is voor de rugstreeppad maatregelen te nemen ter voorkoming van effecten en dat geadviseerd om naar vleermuizen afdoend onderzoek te laten uitvoeren.

■ Rugstreeppad

Er kan een effect op de rugstreeppad worden veroorzaakt door verstoring van de pad tijdens de winterslaap. Dat betekent dat er of buiten de winterslaapproiode wordt gewerkt of dat gezorgd moet worden dat de rugstreeppad – tijdelijk – geen gebruik kan maken van het plangebied als winterverblijf. De winterslaap loopt van begin oktober tot eind maart. Het meest zinvol is daarom het afschermen van het plangebied voor betreding door de rugstreeppad op het moment dat de padden naar de winterverblijven trekken. Na het ingaan van de winterslaap zijn de padden niet meer mobiel en is de afscherming niet meer nodig. Ook in de periode buiten de winterslaap is geen afscherming nodig omdat de rugstreeppad dan in het voortplantingsgebied, i.c. de Binnengouw, leeft. In de tekening is een geschikte afscherming geschetst.

■ Vleermuizen

Het kan niet worden uitgesloten dat in het te slopen pand vleermuizen zitten. Een effect op vleermuizen kan daarom niet op voorhand worden uitgesloten. Van belang is dat er afdoend onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd. Als deze aanwezig blijken te zijn kan een mitigatie en compensatieplan worden geschreven. Voor vleermuizen kan geen ontheffing van de Flora en Faunawet worden verkregen, tenzij er sprake is van een groot maatschappelijk belang met dwingende redenen. Aangezien niet duidelijk is of – en zo ja welke soort vleermuis aanwezig is – kan een afdoende compensatie nog niet worden opgesteld.

Voor het inventariseren van vleermuizen moet het protocol van de Gegevensautoriteit Natuur gevolgd worden. Deze schrijft voor dat minimaal driemaal in het optimale seizoen (mei – half juli) en met een interval van minimaal drie weken én eenmaal in de nazomer geïnventariseerd moet worden.

■ Overige maatregelen

Gezien de ligging vlakbij een weidevogelleefgebied en gebieden die binnen de ecologische hoofdstructuur vallen wordt geadviseerd om geen gebruik te maken van bouwlam-

pen tijdens de werkzaamheden, of een lichtregime te hanteren waarmee tussen begin maart en eind juli geen bouwlampen worden gebruikt. Aan het laatste zit een klein risico, omdat bekend is dat padden op verlichting af komen. Het gebruik van bouwlampen in de nazomer kan dan zorgen voor vervroegde migratie van de rugstreeppad.

Conclusie en advies

Voor de Zuiderwouderdorpsweg 11a wordt een bouwplan ontwikkeld voor een woning. Op de locatie staat nu een schuur. Uit het uitgevoerde oriënterend onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is gebleken dat er in de omgeving veel rugstreep-padden voorkomen. Verder kan de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten. Voor de rugstreep-padden zijn vrij eenvoudig maatregelen te nemen die een effect voorkomen. Voor vleermuizen is het noodzakelijk dat een afdoend onderzoek inzicht geeft in het daadwerkelijk voorkomen van vleermuizen binnen het plangebied.

Het plangebied ligt zeer dicht bij gebieden die als weidevogelleefgebied zijn aangewezen. Geadviseerd wordt om daarom geen gebruik te maken van bouwlampen. Eventueel kan gewerkt worden met een lichtregime waarbij in de kwetsbare periode geen bouwlampen worden gebruikt; de kwetsbare periode loopt van begin maart tot half oktober.

Literatuur

- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill (2010) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.
- Helger, J. (2010) Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010. RAVON, Noord-Hollands Landschap.
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek & P.J. Zomerdijk (2010) Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. SVN, Noord-Hollands Landschap.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.

■ Internet

zoogdieratlas.nl

waarneming.nl

ravon.nl